

Briselē, 2026. gada 2. oktobrī
(OR. en)

13811/26

JAI 1224
FREMP 302

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par rasisma un ar to saistīto naida un diskriminācijas veidu apkarošanu Eiropas Savienībā: Pamattiesību un Eiropas vērtību aizsardzība

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par rasisma un ar to saistīto naida un diskriminācijas veidu apkarošanu Eiropas Savienībā: Pamattiesību un Eiropas vērtību aizsardzība; Padome secinājumus apstiprināja 4197. sanāksmē, kas notika 2026. gada 2. oktobrī.

**PROJEKTS – PADOMES SECINĀJUMI par rasisma
un ar to saistīto naida un diskriminācijas veidu apkarošanu Eiropas Savienībā:
Pamattiesību un Eiropas vērtību aizsardzība**

Eiropas Savienības Padome,

- a. **ŅEMOT VĒRĀ** Līgumu par Eiropas Savienību, jo īpaši tā preambulu, 3. panta 3. punktu un 6. pantu, un jo īpaši tā 2. pantu, saskaņā ar kuru Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, un kas dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība;
- b. **ŅEMOT VĒRĀ** Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 10. un 19. pantu un 67. panta 3. punktu, no kuriem pēdējais uzliek Savienībai pienākumu censties nodrošināt augstu drošības līmeni ar noziedzības, rasisma un ksenofobijas novēršanas un apkarošanas pasākumiem;
- c. **ŅEMOT VĒRĀ** Eiropas Savienības Pamattiesību hartu;
- d. **ŅEMOT VĒRĀ** Padomes Direktīvu 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (Rasu vienlīdzības direktīva);
- e. **ŅEMOT VĒRĀ** Padomes Pamatlēmumu 2008/913/TI (2008. gada 28. novembris) par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm;

- f. **ŅEMOT VĒRĀ** Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un kas pārskatīta ar Direktīvu 2026/1472 (2026. gada 17. jūnijs) (Cietušo tiesību direktīva), kurā īpaši minēti naida noziegumos cietušie;
- g. **ŅEMOT VĒRĀ** Padomes Ieteikumu (ES) 2021/C 93/01 (2021. gada 12. marts) par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību, kurā antičigānisms atzīts par īpašu rasisma veidu pret romiem, par viņu atstumtības un diskriminācijas pamatcēloni un par būtisku šķērsli līdztiesībai; **ATGĀDINOT** par apņemšanos vērsties pret antičigānismu ar tādu pasākumu efektīvu īstenošanu, kuru mērķis ir novērst un apkarot diskrimināciju, naida runu, naida noziegumus un strukturālo atstumtību;
- h. **ŅEMOT VĒRĀ** Padomes Direktīvu (ES) 2024/1499 (2024. gada 7. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret personām neatkarīgi no viņu rases vai etniskās piederības, vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jautājumos pret personām neatkarīgi no viņu reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas, vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos un attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, un ar ko groza Direktīvas 2000/43/EK un 2004/113/EK, un atzīstot līdztiesības iestāžu būtisko lomu diskriminācijas novēršanas tiesību aktu izpildē un no diskriminācijas cietušo atbalstīšanā;
- i. **ŅEMOT VĒRĀ** Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts), kurā noteikti starpniecības pakalpojumu sniedzēju pienākumi vērsties pret nelikumīgu saturu;

- j. **ŅEMOT VĒRĀ** Rīcības kodeksu cīņai pret nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem tiešsaistē+ un pašreizējo sadarbību starp Komisiju, Eiropas Digitālo pakalpojumu padomi, digitālo pakalpojumu koordinatoriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, lai novērstu un apkarotu nelikumīgas naida runas izplatīšanu tiešsaistē;
- k. **ŅEMOT VĒRĀ** Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (Mākslīgā intelekta akts) un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828, kas veicina cilvēkcentrēta un uzticama mākslīgā intelekta (MI) ieviešanu, vienlaikus nodrošinot augstu veselības, drošības un pamattiesību, tostarp tiesību uz nediskriminēšanu, aizsardzības līmeni;
- l. **ŅEMOT VĒRĀ** Padomes 2024. gada 16. decembra secinājumus par mākslīgā intelekta izmantošanu tieslietu jomā un atzīstot MI sistēmu nozīmi taisnīgā tiesas spriešanā un algoritmiskās neobjektivitātes risku tiesu kontekstā;
- m. **ATGĀDINOT** Padomes 2022. gada 4. marta secinājumus par rasisma un antisemitisma apkarošanu; **ŅEMOT VĒRĀ** Kopīgo paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Naidam nav vietas: Eiropa ir vienota savā nostājā pret naidu” (2023. gada 6. decembris);
- n. **ATGĀDINOT** Padomes 2024. gada 15. oktobra deklarāciju par ebreju dzīvesvides atbalstu un antisemitisma apkarošanu;

- o. **NĒMOT VĒRĀ** Komisijas 2021. gada 9. decembra paziņojumu “Iekļaujošāka un aizsargājamo Eiropa: ES noziegumu jomu saraksta paplašināšana, tajā iekļaujot naida runu un naida noziegumu”, kā arī turpmākās norises likumdošanas procesā šajā jomā;
- p. **ATGĀDINOT**, ka ir jānodrošina Starptautiskās konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu vispārēja ratifikācija un pilnīga un efektīva īstenošana un ka ir jāīsteno Durbanas deklarācija un rīcības programma un vajadzības gadījumā jāvienkāršo un jāracionalizē to turpmākie mehānismi;
- q. **NĒMOT VĒRĀ** Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, jo īpaši tās 9. pantu (domu, apziņas un reliģijas brīvība), 10. pantu (vārda brīvība) un 14. pantu (diskriminācijas aizliegums), kuras līgumslēdzējas puses ir visas dalībvalstis;
- r. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** to, ka Eiropas Komisija ir pieņēmusi ES rasisma apkarošanas stratēģiju 2026.–2030. gadam un tajā izklāstītās principiālās stratēģiskās pieejas, tostarp strukturālā rasisma apkarošanu, līdztiesības datu par rasu vai etnisko piederību un citiem diskriminācijas iemesliem vākšanas uzlabošanu, diskriminācijas novēršanas tiesību aktu izpildi, sociālās līdztiesības un kohēzijas stiprināšanu, aizsardzības pret rasu naidu, tostarp tiešsaistē, pastiprināšanu un galveno partnerību ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, līdztiesības iestādēm un rasisma skartajām kopienām stiprināšanu un veicināšanu, vienlaikus atzīstot, ka dalībvalstis vislabāk var izstrādāt konkrētus pasākumus valsts līmenī;
- s. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** Eiropas Komisijas un dalībvalstu pašreizējos centienus apkarot rasismu, tostarp strukturālo rasismu un rasismu tiešsaistē, jo īpaši ar darbu, ko veic rasisma apkarošanas ekspertu grupa, kurā pulcējas dalībvalstu valdību pārstāvji un attiecīgās starptautiskās ieinteresētās personas, un darbu, ko veic Komisijas koordinators rasisma apkarošanas jomā;

- t. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** Eiropas Komisijas un dalībvalstu pastāvīgos centienus apkarot naida runu un naida noziegumus, jo īpaši ar darbu, ko veic Augsta līmeņa grupa naida runas un naida noziegumu apkarošanai, kura apvieno dalībvalstu valdību, starptautisko organizāciju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus;
- u. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** Eiropas Komisijas un dalībvalstu pastāvīgos centienus īstenot ES stratēģiju antisemitisma apkarošanai un ebreju dzīvesvides atbalstam (2021.–2030. gads), jo īpaši, izmantojot darba grupu, kurā pulcējas dalībvalstu valdību pārstāvji, ebreju kopienu pārstāvji un citas attiecīgās puses, un darbu, ko veic koordinators antisemitisma apkarošanas un ebreju dzīvesvides atbalsta jautājumos;
- v. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** Eiropas Komisijas un dalībvalstu pastāvīgos centienus apkarot pret musulmaņiem vērstu naidu ¹, tostarp ar darbu, ko veic Komisijas koordinators pret musulmaņiem vērsta naida apkarošanas jautājumos, un strukturētiem dialogiem ar musulmaņu kopienu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjiem, un atzīstot, ka naid pret musulmaņiem ir īpašs diskriminācijas veids, kas var izpausties kā diskriminācijas reliģiskās pārliecības dēļ un diskriminācijas etniskās piederības dēļ kombinācija un kas var saasināt pastāvošos sociālekonomiskos trūkumus un apdraudēt to personu pamattiesības un cieņu, kuras pieder pie musulmaņu kopienām, vai personu, kuras par tādām tiek uzskatītas, pamattiesības un cieņu visā Savienībā;

¹ Šo parādību apzīmēšanai lietotā terminoloģija ir atšķirīga: dažās dalībvalstīs tiek lietots termins “pret musulmaņiem vērsts rasisms”, savukārt citās dalībvalstīs – “pret musulmaņiem vērsts naid” vai līdzīgi termini. Abus terminus var lietot arī kā savstarpēji aizstājamus. Šajos secinājumos lietotais formulējums nebūtu jāuzskata par Padomes nostāju attiecībā uz to, kāda terminoloģija būtu jālieto.

- w. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** Eiropas Komisijas un dalībvalstu pastāvīgos centienus īstenot ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģisko satvaru 2020.–2030. gadam, tostarp, izmantojot valstu satvarus un piedaloties romu kopienu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjiem, un jo īpaši apņemšanos apkarot antičigānismu kā īpašu rasisma un diskriminācijas veidu, un sasniegt ES pamatmērķrādītājus, ko Komisija noteikusi 2030. gadam;
- x. **ŅEMOT VĒRĀ** darbu, ko veikusi Eiropas Padomes Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību (*ECRI*), jo īpaši 1996. gada 4. oktobrī pieņemto Vispārēji politisko rekomendāciju Nr. 1 par rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības apkarošanu, 2000. gada 16. martā pieņemto un 2021. gada 8. decembrī pārskatīto Vispārēji politisko rekomendāciju Nr. 5 par rasisma un diskriminācijas pret musulmaņiem novēršanu un apkarošanu, 2004. gada 25. jūnijā pieņemto un 2021. gada 1. jūlijā pārskatīto Vispārēji politisko rekomendāciju Nr. 9 par antisemitisma novēršanu un apkarošanu un 2011. gada 24. jūnijā pieņemto un 2020. gada 1. decembrī grozīto Vispārēji politisko rekomendāciju Nr. 13 par antičigānisma un romu diskriminācijas apkarošanu;
- y. **ŅEMOT VĒRĀ** Eiropas Padomes Ministru komitejas veikto darbu, jo īpaši 2022. gada 20. maija Ieteikumu CM/Rec(2022)16 par naida runas apkarošanu un 2024. gada 7. maija Ieteikumu CM/Rec(2024)4 par naida noziegumu apkarošanu;
- z. **ŅEMOT VĒRĀ** ANO Ģenerālās asamblejas 2024. gada 17. decembra Rezolūciju 79/174 par reliģijas un ticības brīvību, kurā stingri nosodīta jebkāda veida neiecietība, diskriminācija un vardarbība reliģijas vai ticības dēļ;

- aa. **ŅEMOT VĒRĀ** ANO Ģenerālās asamblejas 2024. gada 17. decembra Rezolūciju 79/193, ar ko izsludina Otro Starptautisko afrikāņu izcelsmes personu desmitgadi (2025–2034), atgādinot Durbanas deklarācijā un rīcības programmā noteiktās saistības, kurās atzīts, cik svarīgi ir uzlabot valstu rīcību un starptautisko sadarbību, un deklarācijā ietvertos aicinājumus afrikāņu izcelsmes personām piedalīties visos sabiedrības politiskajos, pilsoniskajos, ekonomiskajos, sociālajos un kultūras aspektos;
- bb. **ŅEMOT VĒRĀ** ANO Cilvēktiesību padomes 2021. gada 13. jūlija Rezolūciju 47/21 par transformatīvu pārmaiņu īstenošanu rasu taisnīguma un līdztiesības nodrošināšanai nolūkā veicināt Āfrikas iedzīvotāju un afrikāņu izcelsmes personu cilvēktiesības un pamatbrīvības un aizsargāt pret tiesībaizsardzības amatpersonu veiktu pārmērīgu spēka lietošanu un citiem cilvēktiesību pārkāpumiem; un atzīstot, ka diskriminējoša profilēšanas prakse negatīvi ietekmē sociālo kohēziju un var izraisīt rasu diskrimināciju;
- cc. **ŅEMOT VĒRĀ** ANO Ģenerālās asamblejas 2022. gada 15. marta Rezolūciju 76/254, kurā 15. marts tika pasludināts par “Starptautisko islamofobijas apkarošanas dienu”;
- dd. **ŅEMOT VĒRĀ** ANO Ģenerālās asamblejas 2022. gada 20. janvāra Rezolūciju 76/250 par holokausta noliegšanu;

- ee. **ATZĪSTOT**, ka rasisms var izpausties visa mūža garumā, uzkrādamies un radīdams pastāvīgus šķēršļus, – parādību, ko parasti dēvē par strukturālo rasismu, kura ietekme var būt kaitīgāka nekā atsevišķiem rasu diskriminācijas gadījumiem, jo tas liedz piekļuvi vienlīdzīgām iespējām un var turpināties no paaudzes paaudzē, un ka šādi šķēršļi var saasināties, ja rasu vai etniskā piederība pārklājas ² ar citām iezīmēm, piemēram, dzimumu, invaliditāti, vecumu, reliģiju vai pārliecību, seksuālo orientāciju vai dzimtisko identitāti, kā plaši dokumentējusi Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra;
- ff. **ATZĪSTOT** pilsoniskās sabiedrības organizāciju izšķirošo lomu rasisma un ar to saistīto naida un diskriminācijas veidu apkarošanā, vienlaikus paužot dziļas bažas par pilsoniskās telpas samazināšanos, tostarp dezinformācijas kampaņām, naida runu tiešsaistē, finansējuma samazināšanu, juridisku vajāšanu un fiziskiem draudiem pret rasisma apkarošanas organizācijām, aktīvistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, tādējādi **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** Pilsoniskās sabiedrības stratēģijas pieņemšanu un **ATGĀDINOT** Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2024/1069 (2024. gada 11. aprīlis) par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību – *SLAPP*);
- gg. **ATZĪSTOT**, ka tiešsaistes platformas un jaunākās tehnoloģijas var veicināt nelikumīgas naida runas, rasisma, ksenofobijas un cita veida diskriminējoša satura ātru izplatīšanos un pastiprināšanos, tostarp pret melnādainajiem cilvēkiem vērstu rasismu, pret Āzijas iedzīvotājiem vērstu rasismu, pret musulmaņiem vērstu naidu un antičigānismu, kā arī antisemitismu, un ka algoritmiskās sistēmas un ģeneratīvais mākslīgais intelekts var radīt, reproducēt vai pastiprināt esošos sabiedrības aizspriedumus un veicināt kaitīga satura izplatīšanos tiešsaistē un mērķtiecīgas dezinformācijas kampaņas;

² Veicot šādus pasākumus, līdztiesības iestādes var ņemt vērā konkrētas nelabvēlīgas situācijas, ko rada interseksionālā diskriminācija, kuru saprot kā diskrimināciju, kā pamatā ir tādu diskriminācijas iemeslu kombinācija, pret kuriem aizsargā Direktīvas (ES) 2024/1499/EK 5. panta 2. punkta noteikumi;

- hh. **ATZĪSTOT**, ka rasisms var radīt konkrētu, izmērāmu nevienlīdzību, tostarp tādās jomās kā nodarbinātība, mājokļi, izglītība, veselības aprūpe un līdzdalība sabiedriskajā dzīvē, ka šo nevienlīdzību var vēl vairāk padziļināt intersekcionali diskriminācijas veidi un ka saskaņā ar jaunākajām ESAO aplēsēm rasu un etniskā diskriminācija ES katru gadu izmaksā līdz 12,7 miljardiem EUR zaudētā IKP, un tādējādi uzsverot, ka rasisma apkarošana ir ne tikai morāls un juridisks pienākums, bet arī stratēģisks ieguldījums Eiropas labklājībā un kohēzijā;
- ii. **ATZINĪGI VĒRTĒJOT** darbu, ko veic Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA), lai vāktu salīdzināmus datus par pieredzi, kas gūta, saskaroties ar rasismu un ar to saistītiem naida un diskriminācijas veidiem;
- jj. ar lielām bažām **ATZĪSTOT**, ka rasisms daudzējādā ziņā kaitē sabiedrībai un izraisa to, ka liels skaits cilvēku Eiropā saskaras ar diskrimināciju, kas ietekmē šo personu cilvēka cieņu, viņu dzīves iespējas, labklājību, labbūtnību un bieži vien arī personisko drošību;
- kk. ar lielām bažām **ATZĪSTOT**, ka pret musulmaņiem vērsta naida pieaugums, tostarp uzbrukumi musulmaņiem un viņu telpām, ir novedis pie tā, ka daudzi musulmaņi sabiedrībā, darba vietā, sociālajā dzīvē vai izglītībā ir pieņēmuši pielāgošanās mehānismus, lai izvairītos no stigmatizācijas, diskriminācijas vai naidīguma;
- ll. ar lielām bažām **ATZĪSTOT**, ka ievērojamais antisemitisma pieaugums, jo īpaši pēc “Hamās” un citu teroristu grupu brutālajiem teroristu uzbrukumiem Izraēlai 2023. gada 7. oktobrī, tam sekojošais karš Gazā un citi konflikti Tuvajos Austrumos ir smagi ietekmējuši ebreju dzīvi Eiropā. Uzbrukumi ebreju telpām un ebrejiem, kā arī antisemitisms, kas skar personas ikdienas dzīvē, ir noveduši pie tā, ka daudzi ebreji publiski, darba vietā un izglītības vai augstākās izglītības iestādēs slēpj savu identitāti,

Eiropas Savienības Padome:

1. **ATGĀDINA**, ka rasisms nav saderīgs ar pamatprincipiem un vērtībām, kas ir Savienības pamatā, un ka tas apdraud sociālo kohēziju, vienlīdzību un visu personu pilnīgu līdzdalību sabiedrībā, un uzsver, ka ir vajadzīgi koordinēti centieni, iesaistot Savienības iestādes un aģentūras, dalībvalstis, reģionālās un vietējās iestādes, līdztiesības iestādes, sociālos partnerus, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību;
2. **ATKĀRTOTI APSTIPRINA** savu apņemšanos visaptverošā un ilgtspējīgā veidā apkarot rasismu, tostarp, integrējot rasisma apkarošanu visās attiecīgajās Savienības politikas jomās un veicinot regulāru informācijas apmaiņu attiecīgajos Padomes sastāvos un darba grupās.

Eiropas Savienības Padome, paturot prātā subsidiaritātes principu, aicina dalībvalstis:

I. Īstenot ES rasisma apkarošanas stratēģijas un līdztiesības sistēmas

3. **ATBALSTĪT** ES rasisma apkarošanas stratēģijas 2026.–2030. gadam stingru īstenošanu valsts, reģionālā un vietējā līmenī, cieši sadarbojoties ar izraudzīto Komisijas koordinatoru, veidojot partnerības un nodrošinot pietiekamu atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām un veicinot rasisma apkarošanas mērķu integrēšanu attiecīgajās politikas jomās, tostarp izglītībā, nodarbinātībā, mājokļos, veselības drošībā un digitalizācijā, un regulāri dalīties informācijā ar Komisiju par progresu un problēmām;
4. **ATBALSTĪT** ES stratēģijas antisemitisma apkarošanai un ebreju dzīvesvides atbalstam (2021–2030) pašreizējo īstenošanu, cieši sadarbojoties ar izraudzīto Komisijas koordinatoru, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu, tostarp atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt ebreju dzīvesvidi visā ES;

5. **ATKĀRTOTI PAUST APŅEMŠANOS** turpināt darbu, lai apkarotu naidu pret musulmaņiem, kas var izpausties kā uz reliģiju un uz etnisko piederību balstītas diskriminācijas apvienojums, un nodrošināt, ka horizontālas rasisma apkarošanas darbības, kas piemērojamas visiem rasisma veidiem, tiek attiecinātas arī uz naidu, kas vērsts pret musulmaņiem;
6. **NODROŠINĀT** valsts stratēģisko satvaru romu jautājumos īstenošanu saskaņā ar ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģisko satvaru 2020.–2030. gadam, īpašu uzmanību pievēršot antičigānisma novēršanai un konkrēta progresā panākšanai romu izglītības, nodarbinātības, mājokļu un veselības aprūpes jomā;
7. **NODROŠINĀT** ES diskriminācijas novēršanas tiesiskā regulējuma efektīvu piemērošanu, tostarp gadījumos, kad notiek intersekcionālā diskriminācija rases vai etniskās piederības dēļ apvienojumā ar citiem diskriminācijas iemesliem, tostarp diskriminācija dzimuma, invaliditātes, vecuma, reliģijas vai pārliecības, vai seksuālās orientācijas dēļ; un **STIPRINĀT** izpildes mehānismus un tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā uz tiesībām, kas saistītas ar nodarbinātību, sociālo aizsardzību, veselības aprūpi, izglītību un piekļuvi precēm un pakalpojumiem, tostarp mājokļiem, un preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, lai nodrošinātu konsekventu piemērošanu visā Savienībā;
8. **PASTIPRINĀT** centienus nodrošināt sociālekonomisko līdztiesību, tostarp, investējot sociālekonomiskajā iekļaušanā, lai novērstu strukturālā rasisma ietekmi, piemēram, tādās jomās kā izglītība, nodarbinātība, piekļuve pakalpojumiem un mājokļiem;

II. Vērsties pret konkrētiem rasisma veidiem un ar tiem saistītiem naida un diskriminācijas veidiem un sagatavot mērķtiecīgus valsts pasākumus

- 9. IZSTRĀDĀT, PIENĒMT, ĪSTENOT VAI ATJAUNOT** mērķtiecīgus pasākumus pret rasismu un rasu diskrimināciju, jo īpaši valstu rīcības plānus, programmas vai stratēģijas, nodrošinot, ka tie atbilst Eiropas un starptautiskajiem standartiem, pievēršas strukturālajam rasismam, pieņem intersekcionālu pieeju un tiek pastāvīgi uzraudzīti un periodiski izvērtēti; tāpat attiecīgā gadījumā pieņemt īpašas stratēģiskas pieejas, kas vērstas pret konkrētiem rasisma veidiem, un apsvērt valstu koordinātoru iecelšanu, lai stiprinātu koordināciju, pārskatbildību un ieinteresēto personu iesaisti;
- 10. ATZĪT**, ka dažādi rasisma un diskriminācijas veidi dažādās valstīs un kontekstos var izpausties atšķirīgi un ka katra dalībvalsts ir vislabāk sagatavota tam, lai izstrādātu valsts rīcības plānus, programmas vai stratēģijas atbilstoši valsts kontekstam nolūkā novērst un apkarot rasismu un diskrimināciju savā sabiedrībā;
- 11. ATZĪT**, ka, lai gan antisemitisms un rasisms pārklājas, jo abas parādības liedz vienlīdzību starp indivīdiem, tām ir atšķirīgas iezīmes un tām ir nepieciešama stingra politiska reakcija, kurā ņemtas vērā to īpatnības, kā arī to kopīgās iezīmes; **APŅĒMTIES** turpināt īstenot un piemērot ES stratēģiju antisemitisma apkarošanai un ebreju dzīvesvides atbalstam (2021.–2030. gads), jo tā joprojām ir galvenais ES politikas dokuments cīņai pret antisemitismu. Saskaņā ar savu iepriekšējo apņemšanos Komisija un visas dalībvalstis tiek mudinātas turpināt izmantot Starptautiskās holokausta piemiņas alianses (*IHRA*) juridiski nesaistošu jēdziena “antisemitisms” darba definīciju;

12. **STIPRINĀT** cīņu pret antičigānismu kā īpašu rasisma un diskriminācijas veidu, tostarp, veicinot to, ka Starptautiskā holokausta piemiņas alianse (*IHRA*) izmanto juridiski nesaistošu jēdziena “antičigānisms/pret romiem vērsta diskriminācija” darba definīciju, lai palielinātu informētību;
13. **PIEVĒRSTIES** pret melnādainajiem cilvēkiem vērstajam rasismam kā īpašam rasisma veidam, kas dziļi iesakņojies vēstures mantojumā, tostarp koloniālismā, paverdzināšanā un migrācijā, un atzīt, ka tam ir jāpievērš pastāvīga uzmanība valstu rīcības plānos, programmās vai stratēģijās atbilstoši apstākļiem valstī, kā arī ES līmeņa stratēģijās;
14. **ATZĪT**, ka pret musulmaņiem vērsts naid³ var būt īpašs diskriminācijas veids, kas vērsts pret musulmaņiem vai tiem, kurus uzskata par musulmaņiem, un kas ietver naidīgumu un aizspriedumus, kuri var izpausties kā diskriminācijas reliģijas un kultūras un diskriminācijas etniskās piederības dēļ kombinācija, un ka tam ir jāpievērš pastāvīga uzmanība valstu rīcības plānos, programmās vai stratēģijās, kā arī ES līmeņa stratēģijās.

III. Gan tiešsaistē, gan bezsaistē apkarot naida runu, naida noziegumus un diskrimināciju

15. **TURPINĀT** izvērtēt atlikušās nepilnības ES regulējumā attiecībā uz naida runas un naida noziegumu apkarošanu, ņemot vērā to nopietno ietekmi uz personām, sociālo kohēziju un demokrātiskajām vērtībām visā ES;

³ Šajos secinājumos lietotais formulējums nebūtu jāuzskata par Padomes nostāju attiecībā uz to, kāda terminoloģija būtu jālieto, lai atsauktos uz naidu/rasismu, kas vērsts pret musulmaņiem.

16. **ATZĪT**, ka ģeopolitiskās norises, sabiedrības krīzes un arvien plašāka jauno digitālo tehnoloģiju izmantošana var veicināt rasisma un ar to saistīto naida un diskriminācijas veidu, nelikumīgas naida runas un naida noziegumu pieaugumu Savienībā, un **APŅEMTIES** nodrošināt, ka valstu iestādes ir gatavas ātri un efektīvi reaģēt uz šādām norisēm, tostarp ar šādiem pasākumiem:
- tiesībsardzības un krimināltiesību iestāžu spēju stiprināšana identificēt, reģistrēt, izmeklēt naida noziegumus un nelikumīgu naida runu un saukt pie atbildības par tiem, vienlaikus stiprinot arī to spējas ievērot cilvēktiesības, jo īpaši tiesības uz uzskatu un vārda brīvību kā demokrātiskas sabiedrības pamatu;
 - attiecīgā gadījumā un neskarot tiesu iestāžu neatkarību un atšķirības tiesu iestāžu organizācijā visā Savienībā – mērķtiecīgas apmācības nodrošināšana tiesībsardzības iestāžu darbiniekiem, tiesu sistēmas dalībniekiem un ierēdņiem par rasu aizspriedumu, diskriminējošas profilēšanas un naida noziegumu atpazīšanu un apkarošanu;
 - nodrošināt, ka cietušajiem ir efektīvas tiesības uz informāciju, aizsardzību, atbalstu un tiesu iestāžu pieejamību;
17. **MUDINĀT** visos rasisma un ar to saistīta naida un diskriminācijas incidentos cietušos un lieciniekus ziņot par šiem incidentiem un izpētīt veidus, kā **UZLABOT** sūdzību iesniegšanas sistēmas, tostarp, attiecīgi izmantojot alternatīvus ziņošanas mehānismus, piemēram, tiešsaistes ziņošanas rīkus, kas, ja nepieciešams, nodrošina sūdzības iesniedzējam anonimitāti, vienlaikus nodrošinot, ka sūdzības iesniedzēji tiek atbalstīti visā procesā;

18. **STIPRINĀT** mehānismus tiesībaizsardzības iestāžu, pilsoniskās sabiedrības un ciетуšo atbalsta organizāciju sadarbībai, ja iespējams, rasisma incidentu un ar tiem saistīto naida un diskriminācijas veidu uzraudzībā, lai gūtu pilnīgāku priekšstatu par šādiem incidentiem katrā dalībvalstī, vienlaikus nodrošinot un aizsargājot PSO neatkarību; un **RISINĀT** to, ka attiecīgajiem dalībniekiem netiek pietiekami ziņots par rasu diskrimināciju un rasistiskiem naida noziegumiem un naida runu, tostarp tiešsaistē, tādējādi palielinot uzticēšanos starp skartajām kopienām, tiesībaizsardzības iestādēm un publisko pārvaldi;
19. **NODROŠINĀT** pie etniskajām un reliģiskajām minoritātēm piederošu personu, tostarp to kultūras nozīmes vietu, kulta un piemiņas vietu, drošību un veikt atbilstošus aizsardzības pasākumus reliģisku un kultūras pasākumu laikā, kas var būt pakļauti paaugstinātam riskam;
20. **NODROŠINĀT** Digitālo pakalpojumu aktā noteikto pienākumu pilnīgu izpildi attiecībā uz tādu sistēmisku risku mazināšanu, kas saistīti ar nelikumīgu naida runu tiešsaistē, un tiesībām uz nediskriminēšanu, un **MUDINĀT** tiešsaistes platformas un citus starpniecības pakalpojumu sniedzējus turpināt jēgpilni piedalīties centienos, kas noteikti Rīcības kodeksā cīņai pret nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem tiešsaistē +;
21. Ilgtspējīgi **MUDINĀT** un **ATBALSTĪT** pilsoniskās sabiedrības organizācijas un citas struktūras tiekties uz to, lai tās tiktu atzītas par uzticamiem signalizētājiem saskaņā ar Digitālo pakalpojumu aktu, un izmantot šo statusu, lai nodrošinātu, ka vēršanās pret nelikumīgu rasistisku vai diskriminējošu tiešsaistes saturu tiek veikta ātrāk, uzticamāk un konsekventāk, vienlaikus arī aizsargājot PSO no stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*) saskaņā ar Direktīvu (ES) 2024/1069;

22. **ATZĪT** gan riskus, gan ieguvumus, ko rada jaunās un topošās tehnoloģijas, piemēram, ģeneratīvais mākslīgais intelekts un aģentiskais mākslīgais intelekts, un **VEIKT PASĀKUMUS**, lai novērstu un risinātu algoritmisko diskrimināciju, rasu aizspriedumus un nelikumīgas naida runas izplatību visā šādu tehnoloģiju dzīves ciklā un vērtības ķēdē saskaņā ar Mākslīgā intelekta aktu un citiem piemērojamiem Savienības tiesību aktiem, tostarp diskriminācijas novēršanas tiesību aktiem, nodrošinot labvēlīgus noteikumus cietušajiem, lai pierādītu algoritmisko diskrimināciju, organizējot algoritmisko sistēmu tehniskās pārbaudes attiecībā uz aizspriedumiem un diskrimināciju un izveidojot efektīvu sadarbības mehānismu starp tirgus uzraudzības iestādēm un pamattiesību struktūrām;
23. **NODROŠINĀT**, ka personām, kas cietušas no nelikumīgas naida runas tiešsaistē, ir pieejami efektīvi ziņošanas mehānismi, tiesiskās aizsardzības līdzekļi un atbalsta pakalpojumi saskaņā ar pārskatīto Cietušo tiesību direktīvu un ka valstu iestādes ir apmācītas un aprīkotas, lai efektīvi izmeklētu naida noziegumus tiešsaistē un sauktu pie atbildības par tiem.

IV. Vākt līdztiesības datus

24. **IZPĒTĪT** iespējas uzlabot līdztiesības datu vākšanu, kvalitāti un salīdzināmību valsts līmenī saskaņā ar piemērojamiem valstu regulējumiem, kas varētu ietvert datus, kuri sadalīti pēc rases vai etniskās piederības, reliģijas, dzimuma, seksuālās orientācijas, vecuma, invaliditātes un sociālekonomiskā statusa, pilnībā ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) un ievērojot brīvprātīgas pašidentifikācijas principu; un **MUDINĀT** sadarbībā ar Komisiju, *FRA* un *Eurostat* izstrādāt kopīgu metodisko satvaru, lai būtu iespējama jēgpilna pārrobežu salīdzināšana un uz pierādījumiem balstītas politikas veidošana, pilnībā ievērojot nosacījumus un vajadzības, kas dominē katrā dalībvalstī.

V. Veicināt izglītošanu, izpratni un novēršanu

- 25. VAIROT** savu iedzīvotāju **INFORMĒTĪBU** par ieguvumiem un bagātību, ko sniedz cilvēku daudzveidība ES, par tiesībām netikt diskriminētam rases vai etniskās piederības dēļ, par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas pieejami rasu vai etniskās diskriminācijas upuriem, un par pieejamajiem atbalsta pakalpojumiem, jo īpaši līdztiesības iestādēm, par rasisma apkarošanas stratēģijas 2026.–2030. gadam pieņemšanu un par turpmākām ES un valstu stratēģijām cīņai pret rasismu visos tā veidos, tostarp, izmantojot valstu izpratnes veicināšanas kampaņas; arī **NODROŠINĀT** dialogu starp dažādām grupām, vienlaikus uzsverot mūsu kā eiropiešu kopīgo identitāti un mūsu kopīgās vērtības Eiropas Savienībā, piemēram, demokrātiju, brīvību un cilvēktiesības;
- 26. ATZĪMĒT** attiecīgos starptautiskos datumus, piemēram, ANO Starptautisko rasu diskriminācijas izskaušanas dienu, un piemiņas dienas, kas saistītas ar koloniālisma un paverdzināšanas vēsturi;
- 27. TURPINĀT** nodrošināt holokausta piemiņu un izglītošanu par to un proaktīvi nosodīt holokausta noliegšanu, sagrozīšanu un trivializēšanu saskaņā ar *IHRA* juridiski nesaistošo darba definīciju jēdzienam “holokausta noliegšana un sagrozīšana”;
- 28. IESAISTĪTIES** Komisijas un *UNESCO* kopīgajā projektā, kura mērķis ir stiprināt rasisma apkarošanas izglītību saskaņā ar stratēģiskā satvara Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk otrā cikla prioritātēm un ES jaunatnes stratēģiju, kā izklāstīts ES rasisma apkarošanas stratēģijā 2026.–2030. gadam, un pievērsties rasismam visos tā veidos izglītībā un ar tās palīdzību, iekļaujot dažādas vēsturiskas un mūsdienu perspektīvas, lai novērstu vardarbību, iebiedēšanu, naida runu, maldinošu informāciju un dezinformāciju un rasu diskrimināciju, un veicināt iekļaujošu un vienlīdzīgu mācību vidi, un integrēt vēstures perspektīvu, piemēram, koloniālās vēstures, transatlantiskās vergu tirdzniecības un ietekmes uz pirmiedzīvotājiem, mācīšanu kā rasisma apkarošanas izglītības pamatkomponentus.

VI. Stiprināt demokrātisko noturību

29. ATZĪT, ka Eiropas demokrātiju noturība tiek uzlabota, aizsargājot mūsu pamatvērtības, tostarp demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības, un ka Savienības vērtības ir kritiski svarīga aizsardzības līnija pret ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos (*FIMI*) un dezinformācijas kampaņām, kurās sistemātiski izmanto rasismu, diskrimināciju un sabiedrības šķelšanos, un ka pasākumi minēto vērtību atbalstam, tostarp visu veidu rasisma apkarošana, ir neatņemama Savienības plašākas demokrātijas noturības programmas dimensija, kā izklāstīts Eiropas demokrātijas vairogā.

30. ATZINĪGI VĒRTĒJOT Komisijas iniciatīvas un jo īpaši:

- pirmās rasisma apkarošanas stratēģijas 2026.–2030. gadam pieņemšanu, pamatojoties uz ES rasisma apkarošanas rīcības plāna 2020.–2025. gadam rezultātiem;
- iecelšanu amatos kopš 2015. gada – rasisma apkarošanas Komisijas koordinatora, par antisemitisma apkarošanu un ebreju dzīvesvides atbalstu atbildīgā Komisijas koordinatora un Komisijas koordinatora pret musulmaņiem vērsta naida apkarošanas jautājumos –, ņemot vērā viņu attiecīgās pilnvaras un vienlaikus aicinot nodrošināt pienācīgus un vienlīdzīgus resursus;
- visaptveroša tiesiskā regulējuma izstrādi drošībai tiešsaistē, pārskatatbildībai un pārredzamībai visā Eiropas Savienībā, izmantojot Digitālo pakalpojumu aktu;

- pastāvīgo dalībvalstīm sniegto finansiālo atbalstu projektiem, kuru mērķis ir aizsargāt daudzveidību un pilsoniskās tiesības, jo īpaši, izmantojot programmu “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” (*CERV*) un ierosināto tā pēcteci *CERV+* programmas *AgoraEU* ietvaros, neskarot notiekošās diskusijas par nākamo daudzgadu finanšu shēmu;
- saskaņotus centienus stiprināt, aizsargāt un veicināt spēcīgu demokrātiju visā ES, izmantojot Eiropas demokrātijas vairogu un ES stratēģiju pilsoniskajai sabiedrībai;
- saskaņota tiesiskā regulējuma nodrošināšanu MI sistēmām Eiropas Savienībā, pakāpeniski īstenojot Mākslīgā intelekta aktu,

AICINA Komisiju:

31. TURPINĀT atbalstīt ES rasisma apkarošanas stratēģijas 2026.–2030. gadam un saistīto Līdztiesības savienības stratēģiju ⁴ īstenošanu atbilstoši valstu apstākļiem, integrējot rasisma apkarošanas un nediskriminācijas apsvērumus attiecīgajos Komisijas priekšlikumos un politikas iniciatīvās; nodrošināt, ka Komisijas politika rasisma, antisemitisma un pret musulmaņiem vērsta naida apkarošanai tiek īstenota koordinēti un savstarpēji pastiprinoši un ir saskaņota ar saistītajām līdztiesības stratēģijām, lai pilnībā īstenotu intersekcionālo pieeju, kas ir rasisma apkarošanas stratēģijas pamatā;

⁴ Dzimumu līdztiesības stratēģija 2026.–2030. gadam; *LGBTIQ+* līdztiesības stratēģija 2026.–2030. gadam, Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam, ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskais satvars 2020.–2030. gadam.

- 32. UZRAUDZĪT UN ZIŅOT PAR TO**, kā tiek īstenota Savienība, kurā valda līdztiesība, tostarp rasisma apkarošanas stratēģija, visaptverošā, strukturētā, pārredzamā un regulārā veidā, kas ļauj pastāvīgi novērtēt panākto progresu, tostarp, izmantojot regulārus progresu ziņojumus, kuru pamatā ir *FRA*, *Eurostat*, valstu līdztiesības iestāžu un pilsoniskās sabiedrības dati un uz tiesībām balstīta analīze; turpināt sadarboties ar attiecīgajām ES aģentūrām līdztiesības datu vākšanā, tostarp, izmantojot intersekcionālo pieeju; novērtēt progresu, apzināt pastāvīgus trūkumus un ieteikt nepieciešamas korekcijas;
- 33. TURPINĀT** uzraudzīt diskriminācijas novēršanas tiesību aktu īstenošanu un izpildi, jo īpaši Rasu vienlīdzības direktīvas un direktīvu par līdztiesības iestāžu standartiem, Digitālo pakalpojumu akta, Mākslīgā intelekta akta un Pamatlēmuma par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm īstenošanu un izpildi;
- 34. ATBALSTĪT** dalībvalstis valsts rasisma apkarošanas rīcības plānu, programmu un stratēģiju izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā, jo īpaši, izmantojot tehnisko palīdzību, savstarpējas mācīšanās pasākumus, izpēti vizīšu atvieglošanu, pamatnostādņu un rokasgrāmatu publicēšanu, kā arī, veicinot regulāras ekspertu grupas sanāksmes par rasisma apkarošanas stratēģijas īstenošanu valstī;
- 35. ATBALSTĪT un VEICINĀT** pašreizējos kopīgos centienus izstrādāt nesaistošas darba definīcijas par strukturālo rasismu un pret musulmaņiem vērstu naidu, pilnībā ņemot vērā esošās definīcijas un attiecīgo *ECRI* darbu;
- 36.** neskarot notiekošās diskusijas par nākamā DFS, **NODROŠINĀT** pienācīgu un īpašu finansiālo atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām un līdztiesības iestādēm; un veicināt rasisma apkarošanas pilsoniskās sabiedrības forumu un plašākas Pilsoniskās sabiedrības platformas izveidi saskaņā ar ES Stratēģiju pilsoniskajai sabiedrībai;

- 37. STIPRINĀT** sadarbību ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un cilvēktiesību aizstāvjiem, jo īpaši tiem, kas strādā rasisma apkarošanas un pirmiedzīvotāju tautu tiesību jomā ⁵, līdztiesības iestādēm un attiecīgajām starptautiskajām organizācijām, un **VEICINĀT** regulāru tematisku apmaiņu starp dalībvalstīm un šīm ieinteresētajām personām;
- 38. ATBALSTĪT** *FRA* un ieinteresēto personu centienus veikt pētījumus un apsekojumus, tostarp par kvantitatīvu datu vākšanu līdztekus kvalitatīvai pētniecībai, lai uzlabotu izpratni par visiem rasisma un diskriminācijas veidiem;
- 39. PASTIPRINĀT** apņemšanos apkarot visu veidu rasismu un diskrimināciju un ievērot pamattiesības un Eiropas vērtības; un **ATKĀRTOTI APSTIPRINĀT**, ka cīņa pret rasismu visās tā izpausmēs ir fundamentāla, juridiska un stratēģiska nepieciešamība Eiropas Savienībai un ka patiesai Savienībai, kurā valda līdztiesība, ir vajadzīga noturīga, vērienīga un ar pietiekamiem resursiem nodrošināta rīcība visos pārvaldības līmeņos.
-

⁵ Pirmiedzīvotāju tautu tiesības, kā izklāstīts ANO Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām un starptautiskajās cilvēktiesībās.